

Bureau Waardenburg bv

Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49

E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

NOTITIE

Gemeente Nijmegen

T. Martens

Postbus 9105

6500 HG Nijmegen

DATUM: 19 november 2013
ONS KENMERK: 12-488/13.04079/GerHo
UW KENMERK: VP178506
AUTEUR: G. Hoefsloot
PROJECTLEIDER: G. Hoefsloot
STATUS: Versie 1.1
CONTROLE: R. Lensink

Inventarisatie beschermde soorten plangebied De Grift Vlek 17

Inleiding

De gemeente Nijmegen is voornemens om aan de zuidzijde van de A15 in het plangebied De Grift Vlek 17 een bedrijventerrein te ontwikkelen. De resultaten van een oriënterend onderzoek uitgevoerd in april 2012 gaven aan dat het plangebied van betekenis kan zijn voor beschermde soorten vogels en zoogdieren (Hoefsloot, 2012). De gemeente heeft aan Bureau Waardenburg opdracht gegeven de betekenis van het plangebied voor vleermuizen, steenmarter, gierzwaluw, huismus, kerkuil en steenuil te onderzoeken. Aanvullend hierop heeft de gemeente gevraagd de ligging van de foerageergebieden van de nabij het plangebied gelegen roekenkolonie te bepalen. In deze notitie zijn de resultaten van het aanvullend onderzoek beschreven.

Plangebied en voorgenomen ingreep

In de bijlage van deze notitie is de begrenzing van het plangebied weergegeven op een luchtfoto van de huidige situatie. Voor een beschrijving van het plangebied wordt verwezen naar het rapport van het oriënterend onderzoek 'Effecten op beschermde soorten plangebied De Grift Vlek 17 gemeente Nijmegen' (Hoefsloot, 2012). Aangenomen wordt dat de aanwezige woningen en gebouwen, beplanting en infrastructuur worden verwijderd om de voorgenomen ingreep mogelijk te maken.

Methodiek

Het plangebied is in september 2012 twee keer bezocht en in 2013 in de periode februari – juli zeven keer. In tabel 1 zijn de verschillende ronden en de daarbij geïnventariseerde soorten weergegeven. Relevante waarnemingen zijn in het veld ingetekend op een luchtfoto van het plangebied. De in het veld verzamelde waarnemingen zijn in het programma Waarneming Pro gedigitaliseerd en opgeslagen.

Tabel 1. Overzicht van de uitgevoerde inventarisatieronden in 2012 en 2013.

Datum	Aantal onderzoekers	Tijd	Geïnventariseerde soort
17 september 2012	2	20:30 – 00:00	vleermuizen
26 september 2012	1	21:30 – 00:00	vleermuizen
20 februari 2013	1	20:00 – 22:00	steenuil
2 maart 2013	1	20:00 – 23:00	steenuil
17 april 2013	1	22:45 – 23:50	steenuil
28 mei 2013	1	03:30 – 06:00	vleermuizen, huismus, gierzwaluw, roek
30 mei 2013	1	21:00 – 00:15	vleermuizen, huismus, gierzwaluw
14 juni 2013	2	03:30 – 06:15	vleermuizen, huismus, gierzwaluw, roek
12 juli 2013	1	03:00 – 06:00	vleermuizen, huismus, gierzwaluw

Vogels

Er zijn in de periode februari – april drie veldbezoeken uitgevoerd in de avondschemer om de aanwezigheid van steenuilterritoria te onderzoeken. Op verschillende locaties in het plangebied waar geschikt jachtbiotoop en nestplaatsen aanwezig zijn, is met een MP3 speler en kleine speaker tienmaal de territoriumroep van de steenuil afgespeeld. Vervolgens is een minuut geluisterd of er gereageerd werd door steenuilen. Deze aanpak is nog tweemaal herhaald als er geen roepende uilen werden gehoord.

Het onderzoek naar de kerkuil is gecombineerd met de onderzoeksronden voor steenuil en vleermuizen. Tijdens de verschillende inventarisatieronden is gelet op jagende en roepende kerkuilen.

Het onderzoek naar nestplaatsen van gierwaluw en huismus en de ligging van de foerageergebieden van de roek is aansluitend op het vleermuisonderzoek uitgevoerd. Tijdens de zonsopgang is gelet op territoriumindicerend gedrag in het onderzoeksgebied, bijvoorbeeld roepende huismussen en rondvliegende gierwaluwen bij de woningen. Eind mei is eenmaal een avondbezoek uitgevoerd om gierwaluw- en huismusterritoria te inventariseren. Vanaf zonsopkomst is gelet op de vliegbewegingen van de roeken vanaf de kolonie en foeragerende dieren in het plangebied. De kolonie bestond in 2012 uit 111 bewoonde nesten (Hoefsloot et al., 2012).

Vleermuizen

In het plangebied zijn in 2012 twee avondbezoeken afgelegd. Op deze avonden is nabij bebouwing en bomen rondom het schoolgebouw gezocht naar baltsende, uitvliegende en zwermende dieren en is vleermuisactiviteit in en rondom het plangebied in kaart gebracht. De bezoeken in 2013 vonden (op een na) plaats in de ochtenduren vanaf ongeveer 1,5 uur voor zonsopkomst totdat er geen vleermuizen meer in het plangebied vlogen. De foeragerende dieren zijn gevolgd om te kunnen vaststellen of dieren bebouwing of boomholten inkropen en of er zwermactiviteit plaatsvond.

Op een avond en een ochtend zijn twee onderzoekers in verschillende delen van het plangebied simultaan gaan zoeken naar vleermuizen vanwege de grote oppervlakte van het plangebied en de afstand tussen de verschillende deelgebieden. Waargenomen vleermuizen zijn tijdens het veldonderzoek direct ingetekend op kaart. Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd tijdens voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden (droog, weinig tot geen wind en een luchttemperatuur van minimaal 10 graden Celsius). Het onderzoek is uitgevoerd met een batdetector van het type Pettersson D240X. Met deze batdetector kunnen de meeste in Nederland voorkomende vleermuizen in het veld tot op soort worden gedetermineerd. Er zijn verschillende geluidsopnamen van vleermuizen gemaakt in het veld en geanalyseerd op de computer ter determinatie.

Steenmarter

Het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van steenmarters in het plangebied is gecombineerd met het vleermuis- en vogelonderzoek. Tijdens de onderzoeksronden in 2012 en 2013 is gelet op de aanwezigheid van steenmarters in het plangebied. Rond de aanwezige erven is gezocht naar sporen van steenmarters (uitwerpselen, pootafdrukken in zacht substraat, sporen van nagels en vacht op hout en steen, prooiresten).

Informatie van bewoners

De erven in het plangebied zijn op verzoek van de gemeente zo min mogelijk betreden en aanwezige bebouwing is niet van binnen onderzocht. De gemeente heeft op verzoek van Bureau Waardenburg de bewoners van woningen in het plangebied een brief gestuurd met de mededeling dat er een inventarisatie wordt uitgevoerd en met het verzoek relevante waarnemingen van flora en fauna door te geven aan Bureau Waardenburg.

Resultaten

Steenuil

Er zijn tijdens de drie uitgevoerde steenuilinventarisaties geen roepende steenuilen gehoord. Geen van de omwonenden heeft naar aanleiding van de brief van de gemeente een waarneming van de steenuil gemeldt. Op basis hiervan wordt aangenomen dat er geen steenuilterritoria in het plangebied en directe omgeving aanwezig zijn.

Kerkuil

Er zijn tijdens de negen onderzoeksronden geen (roepende) kerkuilen waargenomen in het plangebied. Geen van de omwonenden heeft naar aanleiding van de brief van de gemeente een waarneming van de kerkuil gemeldt. Aangezien waarnemingen van de kerkuil ook in waarneming.nl ontbreken wordt aangenomen dat er geen kerkuilterritoria in het plangebied en directe omgeving aanwezig zijn.

Huismus

In verschillende woningen zijn nestplaatsen van de huismus aanwezig onder dakpannen en in schuren. De betreffende locaties zijn aangegeven in figuur 1. In tabel 2 zijn de betreffende adressen en aantal nesten per locatie aangegeven. Nestplaatsen van de huismus zijn jaarrond beschermd door de Flora- en faunawet.

Figuur 1. Locaties van nestplaatsen huismus in het onderzoeksgebied.

Tabel 2. Aantal nesten van huismus per adres.

Adres		Aantal territoria huismus 2013
Griftdijk	nabij	Ongeveer 5
Roekenbos		
Griftdijk	nabij	Maximaal 15
rotonde		
Stationsstraat,		Ongeveer 5
boerderij west van		
rotonde		
Stationsstraat 47		Ongeveer 5
Woning op terrein		Ongeveer 2
Barenbrug		

Gierzwaluw

Er zijn in 2013 geen gierzwaluwen waargenomen tijdens de verschillende inventarisatieronden. Omdat waarnemingen ontbreken en het plangebied en de aanwezige woningen niet optimaal geschikt zijn voor gierzwaluwen om te broeden wordt aangenomen dat er geen nestplaatsen van gierzwaluwen in het plangebied aanwezig zijn.

Ligging foerageergebieden roek

In het bos direct ten oosten van de Griftdijk is een kolonie roeken aanwezig (111 nesten in 2012). Uit onderzoek is gebleken dat 75 tot 90 procent van de foerageervluchten tijdens het broedseizoen binnen een straal van 1.500 meter van de kolonie plaatsvindt. Hierbinnen wordt het meest gefoerageerd in een straal van 500 tot 1.000 meter van de kolonie. Voldoende geschikt foerageergebied in een straal van 1.500 meter van de kolonie is dus vereist (Dienst Regelingen 2012).

Geschikt foerageergebied nabij de roekenkolonie bestaat uit akkerland (maïs en tarwe) en grasland rondom de kolonie. Zowel aan de zuidkant en de noordkant van de A15 zijn geschikte akkerlanden en enkele graslanden aanwezig waar de vogels kunnen foerageren. Buiten de broedperiode is de kolonie bij de afrit verlaten en verzamelen de vogels waarschijnlijk op plaatsen op grotere afstand van de kolonie voedsel.

Alle ongeveer 60 waargenomen foerageervluchten vanaf de kolonie gingen richting gras- en akkerlanden ten noorden en westen van de kolonie. Op percelen langs de A15 ten westen van de afrit Elst en in de brede grasbermen van de A15 zijn verschillende groepjes roeken foeragerend waargenomen. In het onderzochte plangebied bevindt zich geschikt foerageergebied voor roeken bestaande uit akkerland en kleine graslandjes ten oosten van de kolonie. Alleen op 28 mei zijn er vijf roeken waargenomen die op een veld in het plangebied foerageerden. Tijdens de andere bezoeken zijn op de akkers en graslandjes in het plangebied geen roeken waargenomen.

Vleermuizen

Er zijn in het plangebied drie soorten vleermuizen waargenomen: eenmaal een rosse vleermuis, eenmaal een ruige dwergvleermuis en verschillende gewone dwergvleermuizen. Er zijn geen paarverblijven, kraamverblijven en winterverblijven gevonden in het plangebied. Op basis van de resultaten van de uitgevoerde inventarisatie is duidelijk geworden dat het plangebied alleen als foerageergebied van betekenis is voor een tiental gewone dwergvleermuizen. Voor de andere twee soorten heeft het plangebied geen betekenis.

De gebieden waar bij alle uitgevoerde vleermuisonderzoeken kleine groepjes gewone dwergvleermuizen aan het jagen waren betreffen het bosje bij de afrit Elst en het terreintje ten oosten van het bedrijfsgebouw van Barenbrug. Het is mogelijk dat deze dieren tijdelijke (individuele) verblijfplaatsen hebben in de bebouwing in en nabij het plangebied. Nogmaals, er zijn geen aanwijzingen gevonden dat er verblijfplaatsen van grote groepen dieren in het plangebied aanwezig zijn. De waargenomen vleermuizen in het zuidwestelijk deel van het plangebied nabij de Stationsstraat betreffen eenmalig waargenomen voorbijvliegende dieren.

Figuur 2. Locaties waar foeragerende gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen.

Steenmarter

Er zijn tijdens de veldbezoeken geen sporen gevonden en waarnemingen gedaan van steenmarters. Geen van de bewoners heeft naar aanleiding van de brief van de gemeente

een waarneming van een steenmarter gemeldt. Op basis van deze informatie wordt aangenomen dat er in het plangebied geen verblijfplaatsen van steenmarters aanwezig zijn. Het is mogelijk dat steenmarters het plangebied doorkruisen tijdens foerageertochten of dat migrerende jonge dieren door het gebied trekken. Het gebied is als foerageergebied echter niet van essentieel belang.

Effecten en aanbevelingen

Huismus

De sloop van de woningen met een functie als nestplaats voor huismussen heeft tot gevolg dat deze nestplaatsen vernietigd worden. Het aantal nestplaatsen zal door de ingreep met maximaal 32 stuks afnemen. Nestplaatsen van de huismus worden door het bevoegd gezag beoordeeld als jaarrond beschermd. Om netto geen afname van het aantal nestplaatsen te veroorzaken wordt aanbevolen vervangende nestplaatsen aan te brengen. In de Soortenstandaard Huismus zijn richtlijnen opgenomen voor het aanbieden van alternatieve nestplaatsen en zorgvuldig werken bij sloopwerkzaamheden.

Roek

Op basis van het in 2013 uitgevoerde onderzoek kan worden vastgesteld dat het foerageergebied voor de roek zich voor het grootste deel buiten het plangebied bevindt. Er worden in het roekenbosje geen bomen gekapt als gevolg van de ingreep. Van directe aantasting van nestplaatsen is geen sprake. Aanbevolen wordt om in het broedseizoen van de roek (april-juni) geen grootschalige ingrepen (zoals sloopwerkzaamheden naast de broedlocatie of het vergraven van potentiële foerageergebieden) uit te voeren in het plangebied. De ingreep veroorzaakt dan geen negatieve effecten voor de roekenkolonie.

Overige soorten vogels

Voor overige soorten vogels die het plangebied gebruiken als broedgebied is het van belang te zorgen dat de ingreep geen negatieve effecten veroorzaakt voor broedende vogels (zie ook Hoefsloot, 2012).

Gewone dwergvleermuis

Er zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen vastgesteld van vleermuizen. Twee locaties in het plangebied hebben een functie als foerageergebied voor kleine groepjes gewone dwergvleermuizen. De functie van deze foerageergebieden zal door de ingreep niet worden aangetast. De begroeiing zal op beide locaties niet of nauwelijks worden aangetast en in de directe omgeving van het plangebied is voldoende geschikt foerageergebied aanwezig in de vorm van erfbeplanting en opgaande begroeiing langs sloten en kavels. De ingreep in het plangebied veroorzaakt geen negatieve effecten voor vleermuizen.

Steenmarter

Er zijn geen verblijfplaatsen van de steenmarter vastgesteld en plangebied is niet van essentieel belang voor de steenmarter. De ingreep veroorzaakt geen negatieve effecten op de steenmarter.

Vissen

In het plangebied bevinden zich verschillende watergangen waarin de beschermde kleine modderkruiper en bittervoorn voorkomen (Hoefsloot, 2012). Werkzaamheden aan de watergangen zoals dempen en vergraven kunnen negatieve gevolgen en overtreding van verbodsbepaling tot gevolg hebben. Negatieve effecten kunnen voorkomen worden door het volgen van richtlijnen zoals weergegeven in de Soortenstandaarden van deze soorten.

Conclusie

De ingreep in het plangebied Grift Velk 17 heeft tot gevolg dat vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus, kleine modderkruiper en bittervoorn worden aangetast. Negatieve effecten op deze soorten kunnen worden voorkomen door het toepassen van richtlijnen uit de Soortenstandaards. Afhankelijk van de werkzaamheden die gaan plaatsvinden in het plangebied en de vigerende wetgeving op het moment van uitvoering is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig voor de ingreep. Als de ontheffingsaanvraag goed wordt onderbouwd in een activiteitenplan waarin concrete mitigerende maatregelen conform de Soortenstandaards zijn opgenomen worden geen knelpunten met betrekking tot ontheffingverlening voorzien.

Van belang is bij de uitvoering van de ingreep rekening te houden met broedende vogels om overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Literatuur

Hoefsloot, G., R. Lensink & G.J. Brandjes, 2012. Inventarisatie beschermde natuurwaarden doortrekking A15. Update verspreiding beschermde natuurwaarden in het plangebied voor de doortrekking van de A15. Rapport 12-128. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Akkoord voor uitgave: G.F.J. Smit (Teamleider Bureau Waardenburg bv)

Paraaf:

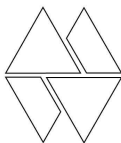

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Nijmegen

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

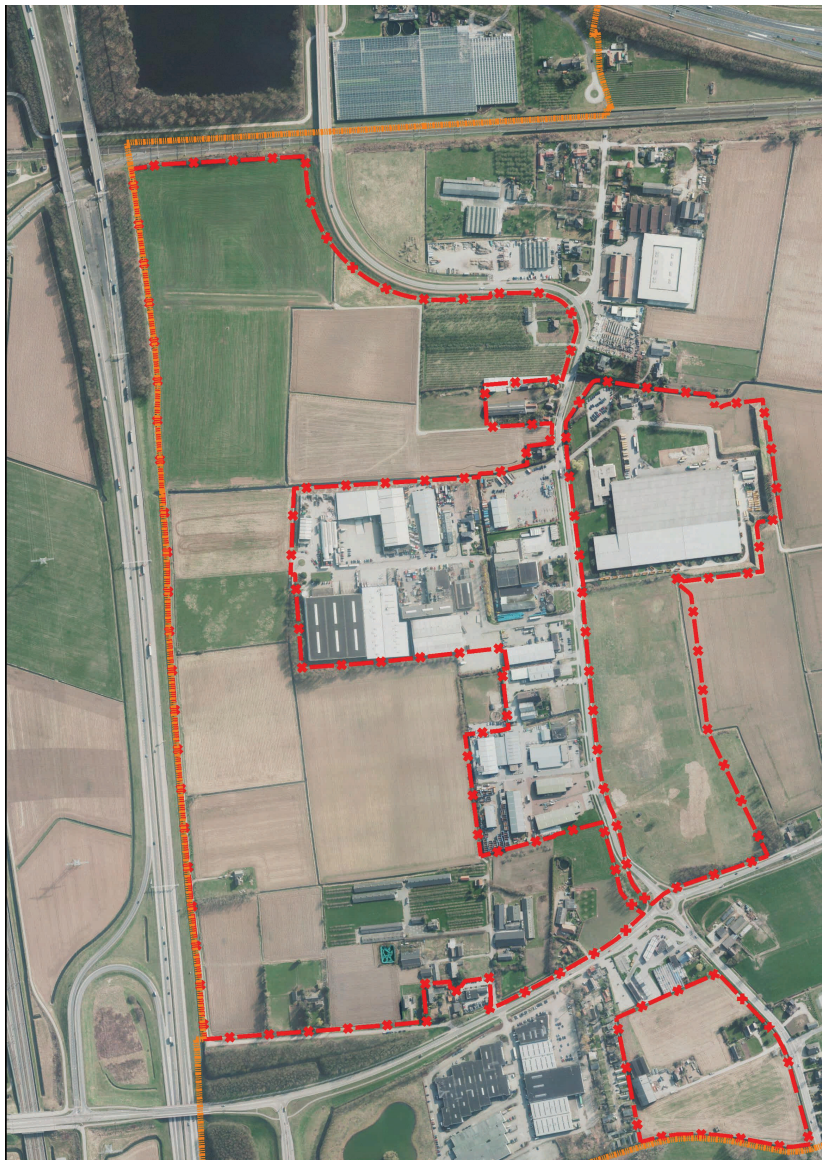

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl

Bijlage

Plangebied De Grift Vlek 17 op een luchtfoto van de huidige situatie

Het plangebied bestaat uit de drie afzonderlijke met rood omlijnde vlakken.